

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . . 5 кор
на місяць . . . 1-70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о. 5¹/₂ гол. попоудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня значайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 3) с. від стрічки.

Vae victis!

Смерть б. президента бурської республіки приводить сумні рефлексії, які вже старинні Римляни виражали в оклику: *Горе побідженим!* Негілько матеріяльні величезні страти поносить побіджений народ, не тільки тратить звичайно свою політичну свободу, а часто навіть язик і віру, але навіть слід і пам'ять нераз загибає по нім. Та ніхто навіть не спитає, скільки то затрачених сил, скільки нужди, муки, горя містить ся в такім зануку підбитого народа.

В тиші і забуттю похоронено тіло старого «вуйка Павла»; єго славу похоронено єще за життя єго, коли без єго уділу і з виключенєм єго підписано в Лондоні точки мира, силою якого анектовано бурські республіки в число англійських колоній. Опінія Європи вже тоді ні бурила ся, ні опонувала — з Бурами перестали числитися.

А ще в пам'яті всіх, скільки горячих симпатій заявлювано хороброму народови, як осуджувано Англію за єї насильний набіг, як ми всі тишили ся нещастями Англії, а подивляля героїзм бурського війська; в Європі взивано до інтервенції, а коли жадне правительство не підняло ініціативи, тоді приватні круги підносили демонстраційно бурську депутацію і устроювали складки на цілі їх війни.

Симпатії Європи плили тоді зі шляхотного жерела співчуття слабшому, з почуття справедливости, яка присуджувала Бурам зверхничі права на землі здобуті та уцівлізовані власною кровино і потом, з подиву для того народця, що з біблією в руках і з карабіном на плечах випасав на свободі свої стада і виправ чорні племена в глїб пустинної Африки.

Однак, коли Бури упали, тоді навіть їх найгорячіші обожателі пригадали собі, що Бури не цивілізували зовсім Негрів, як би належало по гаді сьвятого письма, а прямо нищили їх, що они самолюбно накладали податки на чужинців, себто пізнійших поселенців, несправедливо ограничали їх виїмковими законами, що взагалі заняте Англіїцями Трансвалю лежить в інтересі цивілізації і поступу.

З того видко, яка хитка та змінчива опінія сучасних, та як она скоро перехилиє ся на сторону поведженя, побіди, реального успіху. І тепер, коли 80-літній старець Крігер замкнув очи в Голяндії, яка дала єму пристановище після упадку племянної держави в полудневій Африці, голося європейської праси з пожалуванєм згадують сю «дитинну віру старця» в панованє Бурів в Трансвалю, забуваючи, що єще недавно самі вірили, чи удавали віруючих в непобідимість бурського оружя.

Школи на Русі.*

І. Шкільництво на Русі до половини XVI. ст.

Перед прийнятєм віри Христової мали Русини свої обичаї, права і переданя, свою релігію з обрядами і жрецьми і тов самі собі виторчили. З прийнятєм християнської віри входить закон правдиво добрих обичаїв, опертих на засадах віри, котрі треба було пізнати, зрозуміти і в них виховуватись.

До сего потрібна була наука і образованє, вкоріненє християнської обичайности через умне образованє. Працею сею занялись князі і Церква, покликуючи сьвященників з Греції і Болгарії і прийнявши готові книги церковні в староболгарській (церковно-славянській) мові, котра хотай була несвоє, однак бодай цілком не чужа.

Болгарія і Греція се жерела, звідки приходили на Русь учені мужі, що при помочи князів розширювали віру Христову, обучали в засадах християнських, а також зазнакомили Русинів з книжною наукою.

Читаємо, що болгарский князь Симеон († 927) прислав на Русь митрополита Михаїла, а з ним многих єреїв, дияконів і дємественників. Болгарія мала вже тоді школи і обширну духовну письменність, бож крім сьвященних і богослужбєних книг мали переводи, руководства для шкіл, граматику, філософію і богословіє І. Дамаскина, церковну і горожаньску історію і много другі.

В Византії, з котрої Болгари брали взірці, а звідки і на Русь плїла просьвіта, були публичні школи при катедрах і монастирях. Тому немислиме, аби ті мужі, що приходили на Русь в цілі ширеня віри Христової і бачили на родині взірці, не перецілювали сих жерел просьвіти в молодій християнській державі, а то тим більше, коли возьмемо під розвагу запобігливість їх в ширеню віри, закладано церков, монастирів при сильній підмозі князів.

Книжна наука розвинулась, а слїди єї суть значні, тож і мусіли бути осередки, в котрих єї учено. Осередками тими мусіли бути школи, але який був їх устрій, о сїм не маємо писаних звісток.

Літописних звісток о єствованю шкіл на Русі є кілька. В літописи по списку Никона пише ся о Володимирі Великім: «И начаша оть отцевъ и оть матерей взимати младыя дѣты, и давати въ училища, учитись грамоте».

В Степенній книзі кажє: «Тѣхъ же вѣхъ учителей грамотныхъ призываше къ себѣ митрополитъ и учаше православне и благочестие крѣпко соблюдать, и безумныхъ рѣчей и неподобныхъ ошаяти ся».

В Софійській літописи під 1030 р. маємо такі звістки: «Великій Князь Ярославъ Белзы взявъ. Того-же лѣта родилъ ся Ярославу четвертый сынъ, и нарече ему имя Всеволодъ. Того-же лѣта иде князь Ярославъ на чюдъ, и побѣди я, и постави градъ Юрьевъ: и приде къ Новгороду, собра оть старостъ и поповыхъ дѣтей (300) учати книгамъ». О сїм князю чита-

* Жерела: Історія Грушевського, К. Харламповича: «Западно-русскія православныя школы XVI и начала XVII вѣка, отношеніе ихъ къ вностраннымъ», С. Мирнопольскаго: «Очеркъ Історіи церковно-приходской школы оть первого єя возникновенія на Русі до настоящего времени», Яблоновского і ин.

ємо дальше: «И бѣ Ярославъ книгамъ прилежати и почитая є часто въ ноци и въ дне, и собра писецѣ многы, и прекладаше оть Грекъ на словѣнское письмо и писаша книги многы».

З сих і других літописних звісток бачимо, що школи на Русі були, як в Київї, заснована Володимиром Великім, в Новгороді Ярославом Мудрим, що продовжав працю вітця і крім заснованя школи, закладає бібліотеку, а до переписуваня і переводу книг має вже много людей просьвічених.

Зауважим виданє Правди рускої, Устава о церковнім суді, і много твори духовної літератури, широкі торговельні зносини, переписку з другими державами, то прийати мусімо, що осередки книжної просьвіти мусіли числитися значайше число учеників, аби все те вивовнити.

Молода християнська держава потребувала многих сьвященників і тих мусіла виторяти у себе дома, аби нарід їх розумів, тож прийати можна, що не тільки в тих двох містах були школи, але засновувано їх після грецкого взірця при єпископіях.

Певне є, що крім Київа і Новгороду була школа в Курску. З життя преп. Теодозія знаємо, що родичі віддали єго на науку божественних книг. Видко з сего, що учено там читаня і розуміня божественних книг а певно і письма, бож як знаємо, що писав посланія до князів Сьвятослава і Ізяслава. З життя преп. Теодозія виходить, що не сам один учив ся, а було з ним більше учеників.

Була школа в Володимирі в землі волинській, де володимирский князь Константин Всеволодович займав ся равно розширюванєм віри і науки. При случаю пожежі церкви св. Михаїла 1127 р. пише літописець, що при ній занимались монахи і Греки, що учили дїтий. В завіщаню знов кн. Константин а в сказанє, що полишив свій дїм, книги для школи, а волости на удержанє і просив брата Юрія, аби заповіт сей вивовнив.

Виходило-б, що в Ростові і Ярославі були рівнож школи, бо коли князь вислав свої дїти Василька і Всеволода в Ростов і Ярослав, то послав до них бояр, аби наглядали їх науку.

Коли приймемо, що після грецкого взірця при єпископіях засновувано школи під надзором і руководством архієрея, то було б їх в сих часах 15.

Засновуванє єпископій відбувало ся при Леонті І (992). Єпископії були в Новгороді, Ростові, Чернігові, Білгороді, Володимирі на Волині, а в другій половині XI в. в Тьмуторокани, Переяславі, Юреві, Полоцку, Турові, Смоленську, Галичи, Рязани, Володимирі на Клязмі і в Угрові.

(Дальше буде.)

Япаньско-роспійска війна.

Стратегія Япанців.

Тактика Япанців відзначає ся передовсім великою осторожністю. Япанці мимо того, що від початку мали перевагу на мори, висадили свої війська аж коло Севлю і донєрва перефорсувавши перехід через Ялю, зважили ся виладувати в Такушані і Пічево. На західне побережє Кватуньского півострова не важили ся вести війск ще дотепер, щоби їх виладувати пр я

мо в Нючвані, як се дораджували Англіїці. Япанські стратегіки воліли іти повільною, але випробованою вже раз в китайській війні, сухопутною дорогою. Та переломивши перший опір порт-артурської залози під Кінчу, Япанці станули перед ділемою, якої не досвідчили за китайської війни. Розходило ся тепер о се, чи звернути ся всею силою против Куропаткина, оставивши тільки відповідну залозу на Ляотунській шийці задля забезпечення своїх задів від нападу з Порт-Артура, чи рішити ся на облогу Порт-Артура. Япанці рішили ся на се друге, бо думали, що їм так легко прийде упорати ся з Порт-Артуром, як перед десятьма роками. Тимчасом Куропаткин вислав Штакельберга на відсіч Порт-Артурови. І тут Япанці змінили свій первісний плян. Замість цофнути ся перед Штакельбергом до Кінчу і тут боронити шийки против него, а на Ляотуні дальше вести облогу, армія ген. Оку завертає ся і пре на північ аж до Кайчу. Зроблено се в надії, що удасть ся Япанцям відтяти поворот Штакельбергови. Тимчасом аві Нодзу зі своєю такшанською армією, аві Куроки з фенванченською не змогли опанувати боронених Куропаткином гірських провалів і перерити лінію російського відвороту з полудня. А своєю нерішеною стратегією Япанці стратили від битви під Кінчу вже повний місяць, так що Куропаткин хотіть ще не має таких сил, щоби наступав на Япанців з певністю рішучої побіди, то всеж таки може кріпко ставити чоло сполученим япанським арміям в своїх укріплених позиціях. Сю затрату часу готові Япанці тяжко відокутувати, бо в непривиклім до змін підсоня і поживи япанським війську ширить ся страшно холера і дезинтерія, тимчасом коли витривальний більше російський жовнір зносить труди війни лекше.

Нові вісти.

З Токіо заперечують донесенню російського генерального штабу про страту 30 тисяч Япанців під Порт-Артуром. Твердять, що дня 11. навіть не було жадної поважнішої битви, а навіть число о дві нулі менше було б еще за велике для означення япанських страт з того дня. — Ген. Сахаров подає у вчерашній телеграмі дальші вістки про помєнчі стрічи з наступаючими Япанцями. Їх вислід представляє ся після того рапорту корисно для Росії. Напір Япанців на полудні є такий повільний і слабкий, що поза Кайчу Росіяни ще не уступили нігде. — Донесення англійських кореспондентів про занятє Япанцями Інкав і Нючвану, показали ся передчасними. — Також донесенє про погром ген. Рененкампа на північній крилі боєвої лінії не

справджує ся. І як-раз ген. Сахаров доносить, що в провалі Сандіапаче ген. Рененкампа відпер Япанців та сам, хотіть пострілений в погу зараз з початку битви, остав при відділі і проводив операціями до самого кінця; 13 воєків ранених, один ротмістр і двоє поручників, а 8 убитих.

Політичні вісти.

«В Польщі горить!» написало «Діло», представивши настрій вшехпольских революційних кругів супротив япансько-російської війни з відвортної сторони медалю, як ми се зробили в наших статях «Відвортна філя опії». Статя «Діла» викликала велике негодованє в польській прасі; всі дєвники поміщують довгі полемічні статі, називаючи статю «Діла» вимислом, а то і денунціяцією перед російським правительством. Не треба бути аж політиком, щоби не пізнати неможливости польського повстаня в нинішних часах і можна під тим зглядом вповні вірити не так польським запевненям, як мілітарній безсильности народа без національної державної організації. Однак польська праса не зможе прецінь заперечити неконсеквенції свого поведєня супротив «російсько-польского питання», яке тепер нараз старає ся видвигнути, та не зможе також оправдати вшехпольского коварства, против якого сама-ж полска преса виступила з цілим засобом аргументів про неможливість повстаня, а яке посунуло ся навіть до того, що звивало російських воєків до дезерції та зради в боєвій ряді на річ Япанців. Се вже способи далеко гірші, чим отверте повстанє, бо відражаючі своєю гидотою, своїм... валєнродизмом.

Новинки.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Андрея крит.; рим.-кат. Алексія, Берти. — В понеділок: руско-кат. Кирила і Методія; рим.-кат. Симеона з Липа. — В виторник: руско-кат. Атаназія; рим.-кат. Вінкєнтія з Пав.

— **Зміна льокалю львівского „Сокола“.** Повідомляємо отсам всі наші Філії як також всі інтересовані особи, що з нинішнім днем Тов-о містить ся при ул. Курковій ч. 13. — *Старшина „Сокола“.*

— **В рускій гімназії у Львові** було в минулім (1903/4) році з початком 877 учеників в 20 відділах. I кл. мала 4 відділи, II кл. 3 відділи, а у всіх прочих клєсах по 2 відділи. В протягу року виступило 160 учеників, з того 98(!) в II півроці. За те прийнято в році 9+13 учеників, так

що з кінцем року остало 738 учеників. Клясифікація в II році випала не согірше: перший стєпень з відзначєнем одержало 97!, перший стєпень 536!, другий 37, третий 16, поправку 48!, а доповнити іспит має 4 учеників. Найбільше відзначаючих учеників було в Ів клєсі — 13, і в Ша кл. — 11. В Vб кл. (господар профєсор Адриянович) на 29^у учеників всі одержали першу клясу. В Пв, VІа і VІІб кл. (господарі проф. Чайковский Осип, І. Кокоруда і Р. Цєглинский) ніодин ученик не одержав двійки ні трєтої, а було лише по кілька поправок. Поки-що обмежаємо ся на сих кількох числах наведєних із урядового звіту, бо ждемо звітів клясифікації в пнших руских гімназіях і тоді порівнаємо вислїди клясифікацій.

— **3 Снятина.** Товариство «Руска міщанська читальня» в Снятині уряджує в неділю дня 17. с. м. в власнім домі аматорське предствєленє: «Сельські аристократи», комедія в 3 діях. Початок о 8 год. вечером; по предствєленю відбудє ся забава з танцями.

— **Византинізм „Слов-а польск-ого“.** Вшехпольский орган замістив ось яку телеграму з Борислава: «Дайєь рано в церкві поп Коростєньскі одираві мшен на неповодженє страйку, поневаж мша недзельна на поводженє обужила фірми». О. Коростєньский написав до «Слов-а польск-ого» різьке спростованє, яке редакція замістила, вичеркнувши кілька висказів, які могли би діткнути єї і в сей єлюсіб оправдує ся зі своєї нєльояльности: «Кє Коростєньскі очевидно уважає обидливим названє єго «пїпом». Потуємо з признанєм сей погляд кє Коростєньского, якому природно на будучє подібним прїзвищєм не зробимо прикрости». «Слово польське» немов не те добачав, що само архаїчне слово «пїп» не є так само обидливим, як «ксьондз» чи «отець», а тільки єго умисне ужите може стати обидливим. Такожє само і слово «Лях» обидою не є, а тільки архаїчним прїзвищєм, уживаним в поезії та історії, але навіть найзагорілий вшехпольск обидить ся, коли єго умисне ужити замість звичайного «Поляк». Тож в перепросинах «Слов-а польск-ого» криє ся тільки нова нікчємність та византиніство.

— **Полічник і єго наслідки.** З Березан пишуть нам: 26-літній ученик VII кл. гімназ. Максим Дзьомба (кацап), чуючи ся покривдженім при клясифікації, почастивав вчєра проф. Клігєра (поступовий жид) полічником. В хвилию опісля під гімназією було вже 3 жандармів і кількох поліціантів. Коли Дзьомба вийшов за поріг школи, жандарми спіймали єго за ковнір і мимо надлюдских змагань арештованого силача, аби увільнити ся з рук сторожів безпечєнства, повели ринком до арешту. За ними велічною товною бігли гімназіальні ученики і жидики та піднесли нечуваний крик і свист. Вахмайстер жандармерії віззав тоді війскову патрулю. Ситуация з трагічної стала комічною. Лєдві показала ся патруля з найженними багнетами, гімназіальна дїтворя (з свідощтвами за пазухою) почала «бекати», плєскати в руки і сьміяти ся, так що патруля як вєншна перейшовши ринок, вернула назад на «одвах». Небавом явив ся на ринку прокуратор, котрий, як показало ся, при-

Дикі рожі.

І она знов сама — до другої години...

Дошла решту кави, звернулась до клітки, в котрій дзїбонів канарок, подала єму кусок цукру. Сїла відтак на крієло, опустила безсильні, свої дрібні ручєнята і задумала ся...

Так то єї пливе житє! О 8. годині біжить єї муж до школи, о 2. вертає — зіздь обід — передрїмаєсь і знов біжить на лекції. Підвєчірку дома не пє — за далеко єму до дому — вступити до каварні — знов біжить на лекцію.

Вечером о 8. він вже дома, часами вийдуть обоє на прохід, часами він до пізна над задачами або книжками сидить.

Она сама — все майже сама.

Підвєслась, поправила фалди своєї ранної сукні, звільна відчиняє дєрє до веранди, вийшла до городу.

Гнучка єї стать красно зарисувалась на тлі зелєни, білі, жовті і червоні рожі весело усьміхнулись до неї.

— Як тут тихо — самітно — як тут нудно!

Так она нудить ся днєсь — а як она щиро втішилась, коли єї муж винаймив сей домок з городцем за мієтом.

Она вихована на сєлі, в салонї днєсь єще она не своя чує ся — мешкати в камєницї великого міста — се була неволя для неї — тепер мала она се, про що мрїла — городєць з дєрєвами і цвєтами — а всеж однак єї і тут так нудно — нудно дуже...

Вдивлялась в ті хорощі рожі — они весело

вitalи єї — лице єї не розяснилось однак, єї стали перед очима рожі — не ті однак — але в дома, в городі батька — на сєлі.

Тамті дикі були — ніхто не мав часу заніматися ними.

Серед тих диких рож она була панєю.

Найвеселїше було в жнєва.

На вакації приїжджав Стефан син учителя.

Він був о 6 літ старший від неї, она мала тогди 16 літ.

Стефко був тогди на II році прав.

Коли вакації наблизались, било єї серце з радости та утіхи, не могла дочекати ся вже дня, коли Стефко явить ся.

Вандрували они разом через сади і городи. бігали свобідно по полях, та приглядались жєнцям при роботі.

Він сьпївав єї студєнтскі пісоньки, она помагала єму.

Між школою а помешканєм пароха, єї вітця, плїла мала річка. Ідучи за єї бігом, доходило до малого, лієком окруженого горбка, у котрого стопі росли свобідно дикі рожі.

Тут було їх улюбленє місце.

Годинами там они пересиджували.

Раз вечером сиділи они там під корчом диких рож, обєспуючих їх своїми платками.

Стефко зірвав кілька тих нехорощих диких рож, звязав разом і таку китицю подав єї.

Она подивилась на него здивованими очима — відтак попала в безконєчний сьміх.

Нї, він дійсно був комічний. Єї давати таку нехорощу китицю.

Стефко захмурив ся і гнєжливо вдивлювався в єї очі. Сє ще більше єї розєс്മило.

Она сьміялась до розпуку, аж вкінци він взяв єї за руку, і загрозив, що поцілує єю, если дальше ме з него сьміяти ся...

В тій секундї щєз єї сьміх і здивована гляділа тепер на него... він держав єї руку, она чула, як єго рука дрожала, кров ударила єї в лице і єї зробилось чоєсь дуже лєчно.

Хотїла вирватись і утєчи.

Не могла однак, стратила панованє над собою — нагло почула єго уста на своїх, не боронилась, він цілував єї.

Прямкнула очі — єї ніби снілось.

Сильним напруженєм сил вирвалась з єго рук і бігла, бігла гєть, не слухала єго горячих слів.

Він доганяв єї, она однак як сполошена серва помкнула. Обєрежно всунулась на подвірє, коли почула голос батька, сховалась на хвїтнику за стайню.

Поправила волосє і холодила розєрені лица; єї серце билось однак так сильно, що она боялась показати перед батьком.

Довго в ночи не могла заснути, цілий дєнь мов в сні переходила.

Кілька разів бачила Стефана з далека, скривалась за єго приходом. Він допитував ся о ню, она однак не показалась. Вкінци станули они знов напротив себе; він буркотїв щось о прощєню, она слів єго не чула, не розумїла.

Старе дружнє відношенє пропало.

Зближив ся кєнєць вакацій, она ховалась перед ним, так що він не міг навіть вєговоритись перед нею.

Відїхав знов на університет. Копу листів

казав був арештувати Дзьомбу. На просьбу старших людей прокуратор приказав арештованого увільнити.

— **Із Стрия** доносять: Іспит зрілості в тутешній гімназії відбув ся під проводом краевого інспектора Ем. Дворського в днях від 5. до 11. липня. До іспиту зголосило ся 29 публичних учеників, а зложили его: Білицкий Іван, Федусевич Володимир, Гершель Кароль, Горникевич Мирон, Гафтель Арон (з відзн.), Герман Самуїл, Гофнер Мойсей, Клінгофер Давид, Котковський Мечислав, Ліліян Лейба, Люфт Лейба, Мавтель Ізраїл, Метик Роман, Мольдавер Ізраїл, Пастель Йосиф, Пшестольський Йосиф, Пиндзин Володимир, Райнгольд Йосиф, Шепер Ізраїл (з відзн.), Сьокало Ярослав, Собек Мечислав, Штрайфер Беріш (з відзн.), Штреміх Вільгельм, Василевський Станислав, Віткевич Роман. Одні абітурієнти відступили від іспиту, а трем дозволено поправити іспит з одного предмету по вакаціях.

— **Нафтовий страйк.** В Бориславі ситуація не змінила ся. Вчерашній день минав спокійно. — З Коросна доносять, що в Рівнім нафтові робітники ведуть пересправи з властителями закопів. При вибухових закопах працюють урядники під охороною війська. В Бібрці коло Коросна (4 закопи) страйкують робітники від 12. с. м. В Коблянах (2 закопи) вибух страйк дня 14. с. м. Всюди робітники жадають 8-годинного дня праці. В копальнях нафти в Углівці коло Коросна (15 закопів) нема страйку.

— **Любовна драма.** Віденська N. fr. Presse доносить, що в Рєці утопило ся двоє залюблених зі Львова. Він, син радника Г., однорічний охотник, она слухачка четвертого року медицини, Р., звівна краса у Львові. Перед кількома днями обоє пропали зі Львова, але мало хто звертав на те увагу. Аж коли наспіла з Реки телеграма про смерть сеї залюбленої пари, поліція почала розпитувати про них і повідомила їх родичів. Радник Г. мав ніби виїхати до Реки. Не наводимо повних імен утоплених, бо в нинішніх часах дуже часто лучають ся зловісті містифікації, а поки-що потвердження сеї вісти нема.

— **Опусти в податках.** Подає ся сям до загальної відомости, що по мысли артикулів IV. до XI. закона з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 в. з. д. і розпорядження ц. к. міністра скарбу з дня 11. червня 1904 ч. 38801 належать ся в р. 1904 отєї опусту в безпосередних податках: а) в податку ґрунтовім опуст 15 %, б) в податку домовім з виїмком податку опуст 12 1/2 %. Головну суму загального податку заробкового знижено на р. 1904 подібно як в році попереднім о 25% і она вносить 35,307,928 К 20 с. Податок заробковий від підприємств обовязаних до публичного складання рахунків вчислених в § 100 уст. I і 5 покликаного више закона буде на рік 1904 приписувати ся і побирати як в році попереднім в висоті 10%. Опусту від а) і б) будуть обчислені тільки від державної належитости податкової з виключенем додатків автономічних і вістануть в ц. к. урядах податкових записані в книжочки податкові, згля-

дістала від него, на жаден ані словечка не відписала...

Часто сідала під корчем диких рож і роздумувала про той день, в котрім він цілував єї.

Витала кілька диких корчів. Хоть при сій роботі ніхто не підглядав єї, лице єї паленіло. Рожі ті засадила в городци.

На Різдро сподівалась єго — не прайхав.

В два літа пізнійше вийшла она замуж, не видячи перед тим Стефка — він виїхав на науку за границю.

І ось недавно повернув у рідний край.

Коли про єго приїзд з листу батька довідала ся, зробилось єї дуже сумно. Сама не знала чому властиво.

Відтак довідалась, що і єго до Львова призначили. Міг отже бути недалеко неї.

Як він виглядає тепер? Чи тямить сеї день? Чи може позабув все? Усьміхнулась, розумуючи о тім всім.

Як він цілував єї тогди!.. Зітхнула і глянула своїми карими очима в долину.

Чи і тут дікі рожі? Не думала о тім ніколи... мусить пошукати.

Дікі рожі!

Она-ж мала цілий город хороших, шляхотних, рїкнобарвних.

Они не бавили єї, она не тішилась ними — єї очи шукали докола за дикими... Чи знайшли?...

Коросно 14. мая 1904.

Іван Коссак.

дно в накази заплати на сї податки. Коли записане се буде могло наступити, подасть кожний ц. к. уряд податковий в своїм часі окремими оповіщеннями до загальної відомости. Львів, дня 25. червня 1904. Ц. к. краєва Дирекція скарбу. — *Каритоский.*

— **Заг. зїзд учителів Галичини** відбуває ся вні у Львові. Наради отворив през. Малаховський яко голоза польского Тов-а педаґ. Опісля витав зібраних директор Солекский зі Львова і промовляв коротко також по руски. До президії вибрано також одного Русина.

— **Перенесеня.** Президент міністрів переніс адюнктів судових: д-ра Стан. Ардамовского з Бродів до Ярослава, Миколая Сілецкого з Бродів до Болехова, д-ра Йосифа Заплатальского з Бурштина до Миколаєва, д-ра Льва Рудницького з Бучача до Ширця, Йосифа Крамера з Калуща до Городенки, Адама Смажевского з Буска до Тереховлі; Каз. Ангельчиковского з Чорткова до Борщова, Івана Сквороньского з Буска до Долини, Йосифа Згуральского з Чешанова до Бродів; Ігнатія Менціньского зі Зборова до Бучача, Михайла Матушевского з Борщова до Дрогобича, Волод. Сінгалевича з Камінки струм. до Перемішлян, Леопольда Герлінгера з Радехова до Бродів, Стефана Кушніра з Н. Села до Бродів, Марк. Гельбера з Борщова до Бурштина, Волод. Круського з Глустого до Зборова, Агенора Адамовского з Грималова до Косова.

— **Відзисканє утраченого докторату.** Дня 30. червня 1895. р. вичеркнено в дисциплінарній доповіді д-ра Рудольфа М. у Відні з лісти адвокатів, а опісля засуджено єго на 10 місяців тяжкої в'язниці за спровадженє. З тим засудом була получена втрата диплому доктора прав. Після відбуття каря пробував др. М. відзискати в дорожї ласки диплом, одначе даремно. В р. 1901, коли уже вигасли правні наслідки засуду, він Рудольф М. до колеґії професорів просьбу о нову промоцію на доктора прав. Поданє відкинено без поданя причин відмови. Рудольф М. зачав уживати титулу доктора прав самовільно, а радше на основі, що законні наслідки засуду минули вже. Академічний сенат, а опісля міністерство просвіти яко послїдні інстанція відмовили Рудольфови М. права уживаня докторского титулу, виходячи з того погляду, що до відзисканя утраченого силою засуду докторату треба наново складати всі три ригорози. Рудольф М. відкликав ся против розпорядження міністерства просвіти до адміністративного трибуналу, а сеї зніс міністерияльне розпорядженє. В мотивованю свого кроку підносить трибунал, що відзисканє докторату не може залежати від нового складаня ригорозів, котрих карний засуд не зніс яко не єствуючих. Що-до закиду міністерства просвіти, що докторат яко найвисша академічна гідність, мусить бути свобідний від всяких плям — заявив адміністративний трибунал, що на основі надворного декрету з дня 21. марта 1791. р. університет має право розслїдити особисту гідність кандидата і зробити від того промоцію зависимою. Отже сам університет може відмовити промоції.

— **Автомати в трамваю.** В міських трамваях в Берліні не заповідають перестанків кондукторів, але фонограф прикріплений при стелі воза. На 30 до 40 кроків перед перестанком фонограф кілька разів викликає єго назву. Другою новістю в берлінських трамваях є заведенє автоматичних сиджень. Місць стоячих в трамваю нема, а кожний гість мусить сісти на сталець, який отвирає ся по викиненю відповідної квоти. Роля кондуктора обмежує ся отже до змінованя грошей і до догляду, аби кожний гість сидів.

— **У бурсі філії Руского Товариства педаґогічного в Станиславові** знайде приміщенє 80 (вісімдесять) вихованців. Услівя принятя: 1) Отець чи опікун вихованця має бути членом Руского Товариства педаґогічного (вписово 1 К і вкладка 1 К річно). 2) За вихованця має платитись 20 К (двадцять корон) місячно з гори, на що отець чи опікун зобовязьєсь письменною заявою. 3) На пранє і зужитє инвентаря годить ся зложити з гори 6 К на цілий рік. 4) Вихованець має мати 6 пар біля, 6 пар скарпїток, 4 простирала, 2 пошевці, 4 рушники, подушку, сїнник, колдру або коцик до накриваня, 2 убраня і 2 пари обуви, 12 хусточок до носа. Прошеня о принятє має ся присилати на руки п. Прокопа Рибчука, проф. гімн. в Станиславові, ул. Коперника ч. 17. найдальше по день 15. серпня. До прошеня належить доложити послїдне сьвідцтво шкільне, письменно заяву щодо висоти і точности оплати, а хто-б хотїв за нисшу плату бути принятим, має доложити єще сьвідцтво убожества. На відповідь треба доложити кореспондентку на 5 сот. О принятє до сеї бурси можуть просити ученики гімназії, школи реальної, семинарії і шкїл народних. Першенство мають ті, що були вихованцями тої бурси. Прошеня тих, що не вирівнають залеглостий за рік минулий, не будуть узгледнені. Управу бурси веде виділ філії Руского Товариства педаґогічного в Станиславові, а нагляд педаґогічно-дидактичний має п. Іван Соболю, професор школи реальної. — Від виділу філії Ру-

ского Тов. педаґогічного в Станиславові. *Пр. Рибчук*, голова. *Соболю Іван*, писар.

— **Інститут СС. Василянко у Львові** має до обсаджєня на слїдуючий шкільний рік 1904/5 кільканайцять опорожнених місць. Дїти вчать ся в публичних школах, а в інституті вчать ся сьніву, гри на фортепїані і цитрі, а з новим шкільним роком буде отворений також курс ручних робіт, де між иншими вчити будуть і артистичного гафту. Близших пояснєнь удїляє заряд інституту. Поданя вносити можна найдальше до половини серпня н. ст. під адресою: Заряд інституту СС. Василянко у Львові при улиці Зибликєвича ч. 24.

— **3 львівської архієпархії.** Приняті в пропозицію: на Годів: 1) Юліян Левинський, 2) Юліян Борачок, 3) Теодор Гураль в терні, дальше 1) Лука Демчук; на Гарбузів: 1) Петро Рудакєвич; на Красне: 1) Теодор Кузьмів, 2) Людвик Савицкий, 3) Петро Рудакєвич в терні, дальше 1) Ілія Андрущишин; на Тухольку: 1) Онуфрий Кончєвич і 2) Плятон Карпинський; на Суходіл: 1) Михайло Бобівник і 2) Филип Сьвергун; на Ходачків вел.: 1) Тимотей Бордуляк, 2) Юліян Борачок, 3) Людвик Савицкий в терні, дальше 1) Юліян Бачинський, 2) Євгеній Бартош, 3) Володимир Куницький; на Чолгарі: 1) Іван Ілевич, 2) Филимон Ковальський, 3) Едвард Косановський в терні, дальше: 1) Людвик Савицкий, 2) Теодор Василик і 3) Іван Каратницький; на Куропативки: 1) Людвик Савицкий; на Кальне: 1) Євгеній Тимкевич, 2) Лука Демчук і 3) Людвик Савицкий; на Колтїв: Володимир Чайковський і 2) Людвик Савицкий. — Завідательства одержали: Іван Курчаба в Неслухові, Євгеній Хрущєвський в Сорочку і Клявдий Сніжинський в Слободї золотій.

— **Поетичний кутик.**

Сонет.
Самотний піду крізь гарні долини,
самотний піду крізь високі гори,
де розливаєсь мраки море синє,
де нужда, горе і недоля гине...

Самотний піду крізь високі гори
глядїть на щастє, що мов павутини
ниточки рвуть ся — над спокієм море
самотний піду крізь гори і бори...

Дивитись піду, де серед блакитів
води, що мріють у безмежнім морі,
сієє сонце і щастє із неба...

А серед тиші, спокієм всєсвітїв,
я найду щастє, що менї потреба.
...Я піду, піду там де гине горе...
19. V. 1904. *Франц Михайлів.*

В кожній рускій хатї повинна бути на стїні **мапа всєї Руси-України**, видана Р. Тов-ом педаґогічним у Львові. (Величина : 75x59 см.). Коштує лише 40 сот. Молодїж при науцї чи забаві все буде мати перед очима наглядний образ нашої великої Вітчизни.

Наука, штука, література.

— **Літературно-науковий Вістник** кн. VII. за липєв 1904. містить: А. Кримський: В неволі. — Олекса Коваленко: Сонети, I—IV. — С. Ярчевський: Поезії, I—IV. — Надія Кибальчич: Лист. — Юрій Кміт: Дебри. — Гнат Хоткевич: Пристрасти (кон. буде). — Олександр Сущко: Ідемо. — Іван Ліпа: Туман. — Зельма Лягерлеф: Чува Антикриста, роман (кон. буде). — Іван Крєвєцький: «Не было нїтъ и бытъ не может!» (конєць). — М. Л.: Деякі релїґійні обряди та звичаї з погляду гіґієни тіла й духа. — Наукові Листки: I. Грузинське письменство, пер. І. Кр., II. Чи слово «пш» образливе? В. — Лист до редакції «Літературно-наукового Вістника» — М. Грушевський: Гуцульська вистава. — Наукові вакаційні курси. — Хронїка і бібліоґрафія.

— **Молодїж ч. 7 і 8.** за липєв і серпєв 1904 містить статї: Вибір звана. — Рускому дівчати, вірш В. Лебєдової. — На вакаціях, оповіданє М. Дерлиці. — Римські ученики, за проф. Л. Лянгєром. — Читанє. — В жнива, вірш Б. Лєпкого. — Дві долї, оповіданє. — Золоті зерна. — Алькібіє і Сократ, Ф. А. Круммахера. — Навя, вірш Н. П. Старицкого. — Школяр, А. Веретельника. — Жарт і правда. — Загадку і питаня. — Розвязка загадок і питань з 6. ч. — Переписка редакції. — «Молодїж» виходить в Тернополі місячними випусками і коштує річно 5 К.

Телеграми

з дня 16. липня.
Відєнь. «Die Zeit» доносить, що між Сербією, Болгарією а Черногорією не прийшло до підписаня формальної військової конвенції. Натомість правдою є, що зближенє Сербії і Болгарії приймає щораз виразнійшу форму. Головним

посередником меж королю Петром а князем Фердинандом є дипломатичний агент болгарський в Білгороді, полковник Гесапчів.

Царгород. Новий турецький міністер маринарки дуже енергічно працює над утворенням турецької воєнної маринарки. В корабельних варштатах італійських і німецьких побудовано 4 нові кружляки і перероблено 4 великі панцирники.

Мадрит. Дневники доносять, що інфантика Ізабеля має заручити ся з одним з баварських князів.

Цетинія. Баталіон війська в Скутарі, який збунтував ся задля невивлати жолду, вже утихомирился. Арештованих офіцерів випущено на свободу, та виплачено одну третину залежлого жолду. Згаданий баталіон задержано яко залогу в Скутарі, а проче військо вислано до Млет.

Петербург. Помер ту звісний російський письменник Антін Чехов.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Морелі

вибрані висилає в 5 клг. кошиках оплатно по 3 К 50 с. за побранем почтовим.

Прому о вчасні замовленя

ІВАН СТЕРНЮК

купець

100(2-14)

в Заліщиках.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІЇ!

драма з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

«Діло» (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетоні про сю драму: Сам предмет цікавий і змальоване его справді артистичне. Тенденція прехороша. Се здає ся одинока драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганнями. Она може мати превеликий, корисний вплив передо сьм на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальних, тим більше, що справа еміграції в ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

Казочно дешево!!

500 предметів до окраси
лише за 3-80 К

один величавий позолочений 36-годинний годинник-анкер разом з ланцюжком точно йдучий, за що запоручує ся на 5 літ, 1 модна шовкова краватка для мушци, 3 штуки д. г. хустинки, 1 перетень з іміт. брилянтом, 1 елєг. дамська брожка (новість), 1 велич. туалет. зеркалає кишень, 1 скірява калитка на гроші, 1 есизорик з механізмом, 1 пара спинок манжетових, 3 спянки нагрудні все грубо золочене і патент. замок, 1 альбом з 36 обравами найкрасшими на світі, 5 дрібн. предметів велика радість для стар. і молод., 1 дуже пожит. взорець листів, 20 переп. карток і ще 400 ріжн. предметів в дома необхідних. Все разом з годинником, який сам варт тільки, коштує лише 3-80 К.

Вислає за посліплатою або по попередн. надісланю грошій

Versandhaus S. Urbach, Krakau 24/I.

N. В. В случаю невподоби звертає ся гроші.

101(1)

Їдьте лишень

на Гамбург!

пишуть своїм кривним і знакомим ті, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпечности світову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вказівок. **До Канади висилаємо наших пасажерів особними пароходами,** котрі йдуть просто до Канади, і не треба нігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цїнників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденция! Рускі урядники!

фальк & Со.

Hamburg, Americahaus

Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (33 ?)

Стация почтова
телегр. і залїзн.
Unterthemenau.

Річний оборот
поверх
3.000 вагонів.

Унтертеменауска фабрика

виробів з глини

ІВАНА князя ЛІХТЕНШТАЙНА

в Unterthemenau bei Landenburg, поручає:

гарні плити кафелєв великого рода і витривалости на хідни и двірні, стайні, подвіри і т. в., дальше плити мозаїкові в тисячах десєтїв від найпростїйшого до найбогатшого виконаня (рїч а продукция 15 мїліонїв плит) для церков, шкїл, фабрик і т. д., подвійно поливанї камїніні рури, номїни, ремїсовї рури, поливанї цегли (сухопрасованї з найвищою витривалостию для пильових будівель, мокро прасованї для будови каналїв), плити до викладаня стїн і фасад, блискучї плити, дахївнї великого рода, натуральної краски і поливанї у всіх барвах, рури до дренуваня, кафїлї до печей.

Ілюстрованї цїнники даром і оплатно.

Число робїтників 700.

89(8-48)

В малому місточку, або в більшому селі

зараз приїме посаду громадского писаря, інтелїгентний, жоватий Русин, котрий по тяжкій недузї мусить осїсти на провінції.

Зголошеня приїмає Редакция «Руслана» у Львові, площа Домбровского ч. 1.

(7-10)

За певну і добру льокацію

поручаємо:

4 1/2 % листи гіпотечні

4 % листи гіпотечні

5 % листи гіпотечні премїованї

4 % листи Товариства кредитового земского

4 % і 4 1/2 % листи Банку красового

4 % позичку краєву

4 % облїгації пропїнаційні

і воїлякі ренти державні

Тї папери продаємо і купуємо по найточнїйшїм курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного

В книгарні Товариства ім. Шевченка в книгарні Ставропільській можна дістати отсі праці виданї проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназий. Ціна 1 К.

Партийна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне жите (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалїзм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладженї на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

проти огневих шкїд

в одинокім рускім Товариствї асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чїсту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участї місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і умїщенї в публіярних цїнних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приїмає при позичках Банк краєвий і каси ошадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР удїляє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізїї.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товариствї краківскїм; власну провізїю від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродїїні цїли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ривок 10, в домї «Просвіти».